

De West-Indische Gids
Eenentwintigste Jaargang 1939

**Eenige aanvulling op de Encyclopaedie van West-Indie
(Het muntwezen in Curaçao)**

Door

C.R. Weytingh

EEENIGE AANVULLINGEN OP DE ENCYCLOPAEDIE VAN WEST-INDIE

HET MUNTWEZEN IN CURAÇAO

DOOR

C. R. WEYTINGH

De buitengewone omstandigheden ontstaan tengevolge van den Europeeschen oorlog maakten in het jaar 1914 eene verhooging van het bankbiljettenkapitaal van de Circulatiebank (de Curaçaosche bank) van f 400.000.— tot f 600.000.— en de tijdelijke opschorting van de verplichting tot inwisseling van bankbiljetten wenschelijk; bij de Verordening van 12 Augustus 1914 (P.B. No. 30) werd daarin voorzien.

Voormeld kapitaal werd toen de oorlog voortduurde in 1918 uitgebreid tot f 1.000.000.— (P.B. 1918 No. 11).

In verband met de sterke vraag in het jaar 1916 naar ruilmiddelen van klein bedrag besloot de Curaçaosche bank, aangezien het raadzaam voorkwam den voorraad Nederlandsche zilveren munten in kas te houden, de biljetten van f 2.50 en f 1.—, die vóórdien zooveel mogelijk aan den omloop waren onttrokken, weder uit te geven. Een bedrag van f 75000.— aan bankbiljetten van f 50.— en f 25.— werd in verband daarmee afgezonderd.

In den aanvang van het jaar 1918 werd het wenschelijk geacht om tijdelijk den uitvoer van Nederlandsch gemunt goud en Nederlandsch of Koloniaal gemunt zilver te verbieden. Bij Verordening van 15 Maart 1918 (P.B. No. 14) — welke in 1920 werd aangevuld — werd daarom bepaald dat geen uitvoer van bedoelde munten vanuit Curaçao zonder vergunning van den Gouverneur en vanuit de overige eilanden zonder vergunning van de gezaghebbers mocht plaats vinden.

In den loop van het jaar 1919 heerschte op St. Martin eene hopelooze verwarring in het muntwezen, voornamelijk veroorzaakt door de waardevermindering van den franc, daar tot dusverre het Fransche Koloniale geld er het meest gangbaar was. Van dezen toestand werd misbruik gemaakt door vele werkgevers, die de arbeiders hun loon in die munt uitbetaalden.

Bestuursmaatregelen, o.m. het uitgeven van lijsten, telkens vermeldende den jongsten koers van het vreemde geld volgens gegevens verstrekt door den Nederlandschen Consul te St. Kitts, hadden ten slotte tot gevolg dat het publiek eenigszins op de hoogte kwam van de waardevermindering van den franc ten opzichte van den gulden.

In den slechten toestand van het muntwezen van genoemd eiland kwam in den loop van 1920 eenige verbetering, niet alleen omdat de arbeiders vreemde munt weigerden te ontvangen, maar ook omdat bij de keur van 15 Juni 1920 (P.B. No. 41) houdende bepalingen ter beperking van de nadeelen welke uit den lagen koers van den franc voortvloeiden, voor de ingezetenen van het eiland geëischt werd dat goederen ten verkoop in de winkels gehouden, geprijsd moesten zijn in wettig betaalmiddel, waarbij het echter geoorloofd was naast dezen prijs te vermelden de vreemde munt, herleid volgens de laatste door het Bestuur bekend gemaakte koersnoteeringen.

In het laatste kwartaal 1919 werd een aanvang gemaakt met het inhouden en inwisselen van grove zilveren munt met het oog op de in verband met de hooge zilverbijeenkomsten bestaande vrees voor omsmelting. Tot en met 31 December 1919 had de Curaçaosche bank een bedrag van ongeveer f 120.000.— ingewisseld.

Wegens verdere stijging van de goud- en zilverbijeenkomsten in het buitenland, werd het gevaar hoe langer hoe grooter dat uit Curaçao metaal zou worden uitgevoerd dat verkregen was door omsmelting van Nederlandsche munt.

Daar de Verordening van 15 Maart 1918 (P.B. No. 14) alleen den uitvoer van *gemunt* goud en zilver verbood, werd zij bij die van 6 Februari 1920 (P.B. No. 7) zoodanig aangevuld dat ook de uitvoer van *onbewerkt* goud en zilver werd verboden.

Bij verordening van 6 Februari 1920 (P.B. No. 8) werden tevens bepalingen vastgesteld in het belang van den omloop van Nederlandsche en Koloniale munten; de mogelijkheid werd hierbij geopend dat aangifte geëischt kon worden van den voorraad zilveren, nikkelen en bronzen munten en dat men verplicht kon wor-

den dezen voorraad op vordering in te wisselen tegen ander wettig betaalmiddel, terwijl omsmelting van Koloniale munt zonder vergunning, strafbaar werd gesteld.

Aan de beide bedoelde verordeningen behoefde geen uitvoering gegeven te worden omdat de bankinstellingen alle medewerkten om het zilver aan de circulatie bank (de Curaçaosche bank) af te dragen. De zilvervoorraad van de bank steeg daardoor van f 258.000.— rond op 31 December 1919 tot f 310.000.— rond op gelijk tijdstip in 1920.

Ten einde de Curaçaosche bank in staat te stellen het zilver te blijven inwisselen, werd bij Verordening van 14 Juni 1920 (P.B. No. 31) de directie bevoegd verklaard het bankbiljettenkapitaal — dat ingevolge P.B. van 1918 No. 11 werd uitgebreid tot f 1.000.000.— — te verhoogen boven de f 1.500.00.—, mits voor dit hogere bedrag volledige dekking in munt of muntmateriaal aanwezig was.

Van de Nederlandsche Bank werd in October 1920 voor het Gouvernement f 200.000.— aan goud ontvangen, ten einde te worden afgestaan aan de Curaçaosche bank tot meerdere dekking van hare biljetten.

Bij Publicatie van 15 April 1920 No. 29 werd geregeld de wijze waarop de in art. 3 der Wet van 27 November 1919 Stbl. No. 786 bedoelde rijksdaalders, guldens en halve guldens (van het gehalte van 0.945) buiten omloop worden gesteld. Aan het einde van het jaar 1920 daalde de zilverprijs zoodanig dat omsmelting van zilver niet meer te vreezen was; tot de buiten omloopstelling van de hiervoren bedoelde grove zilveren specie behoefde daarom ook niet te worden overgegaan.

De invoer van zilver uit Nederland nam toe vermits de wisselkoers in Nederland tot een zoodanigen koers daalde dat invoer van het metaal voordeel opleverde. De circulatiebank absorbeerde dit zilver gedeeltelijk en bracht weer voor zooveel mogelijk bankbiljetten van f 1.— en f 2.50 buiten omloop.

De toestand van het muntwezen op de Bovenwindsche eilanden verbeterde aanmerkelijk doordat men in het algemeen weigerde vreemde munten aan te nemen en weer gemakkelijk wissels op New York kon krijgen door tusschenkomst van de banken op Curaçao.

In den aanvang van het jaar 1924 werd in Curaçao het muntwezen van dit gewest bedreigd geacht door de groote schommelingen op de geldmarkt in het buitenland, welke een gevolg waren

van de groote inzinking van verschillende valuta, o.a. de Duitsche markten, de Russische roebels en de Oostenrijksche kronen. Algemeen werd gevreesd dat ook depreciatie van den Nederlandschen gulden niet zou uitblijven, hetgeen voor Curaçao noodlottig zou kunnen worden. Schuldverbintenissen zouden dan afgedaan kunnen worden met gedeprecieerd geld, belegde kapitalen zouden zich reduceeren, enz.

De precieatie van den gulden zoude tevens medebrengen inflatie van het zilver in Curaçao zoodra de wisselkoers op Nederland zoodanig gedaald was dat het loonen zou zilver te laten invoeren. Om die reden werd bij Verordening van 19 Juli 1924 (P.B. No. 32) bepaald dat zonder vergunning van den Gouverneur geen gemunt zilver mocht worden ingevoerd en werd overtreding van dit verbod strafbaar gesteld. Alleen aan schepelingen en passagiers van schepen werd bij de Verordening toegestaan zonder vergunning kleine bedragen in te voeren (resp. f 25.— en f 60.—).

Een partij gemunt zilver tot een bedrag van f 200.000.— uit Nederland ten behoeve van een der bankinstellingen op Curaçao verscheept, viel bij aankomst aldaar onder de hiervorengenoemde verbodsbepaling. De Curaçaosche bank verkreeg vergunning van den Gouverneur om het geld voor zich in te voeren en werd daardoor in de gelegenheid gesteld de specie over te nemen. Tevoren was reeds een bedrag van f 50000.— aan Nederlandsche zilveren munt uit Suriname aan de Hollandsche bank te Curaçao overge maakt.

De groote vrees voor daling van de Nederlandsche valuta werd gelukkig niet verwezenlijkt.

Reeds op het einde van 1924 werd een deel van dit zilver, nl. f 100.000.— naar Nederland teruggezonden, terwijl aan het restant in den aanvang van 1925 dezelfde bestemming werd gegeven.

Het duurde echter tot 1930 voor de hiervoren genoemde Verordening werd ingetrokken (P.B. 4 Maart 1930 No. 22).

De termijn waarop de rijksdaalders en halve guldens van het oude gehalte (0.945) buiten omloop worden gesteld, werd bepaald op 1 Januari 1935.

Uit Nederland werd voor f 200.000.— aan zilver van het nieuwe gehalte ontvangen tegen inwisseling van f 289.920.— aan munten van het oude gehalte.

De tengevolge van de wereldcrisis heerschende buitengewone omstandigheden hebben in het jaar 1935 een enorme vraag naar remisemiddelen doen ontstaan en wel meer voor speculatieve

doeleinden dan om te voorzien in de behoeften van den reëlen handel. Dit heeft het Bestuur aanleiding gegeven om buiten werking te stellen de in het reglement voor de Curaçaosche bank opgenomen bepaling dat de door de bank uitgegeven bankbiljetten als betaalmiddel in de openbare kassen van Curaçao zijn toegelaten. (P.B. 1935 No. 2).

Deze maatregel, welke het Bestuur noodzakelijk achtte om de in kas aanwezige munt zooveel mogelijk te kunnen behouden, opende voor de Directie van de Bank de mogelijkheid om alleen in gevallen waarin de belangen van het gebiedsdeel dit vorderden munt af te geven.

Aangezien de hiervoren bedoelde omstandigheden gebrek aan circulatiemiddelen binnen het gebiedsdeel konden doen ontstaan, werd tevens bij Verordening van 30 Augustus 1935 (P.B. No. 73) de uitvoer van Nederlandsch gemunt goud, Nederlandsch of Koloniaal gemunt zilver en onbewerkt goud en zilver uit Curaçao verboden.

Deze verordening, waarvan de inwerkingtreding op een nader door den Gouverneur te bepalen tijdstip zou plaats hebben, trad 27 September 1936 in werking (zie hieronder).

Toen op 25 September 1936 ook Nederland — in navolging van Frankrijk en Zwitserland — den gouden standaard losliet — werden door het Bestuur de navolgende maatregelen getroffen tegen afvloeiing van het goud naar het buitenland:

1°. bepaald werd dat de Verordening van 30 Augustus 1935 (P.B. No. 73) op 27 September 1936 in werking zou treden (P.B. 1936 No. 93).

2°. met ingang van dien datum werd het verbod tot uitvoer van „Nederlandsch gemunt goud” uitgebreid in dien voege dat uitvoer van *alle* goud werd verboden. (P.B. 1936 No. 94).

Bij de Verordening van 27 November 1937 (P.B. No. 132) werd de Wet van 23 Mei 1899 Stbl. No. 126 (P.B. No. 22) houdende nadere regeling van het Curaçaosche Muntwezen aangevuld in dien voege dat onder de daarbij genoemde wettige betaalmiddelen werden opgenomen de door de Curaçaosche bank uitgegeven bankbiljetten. Aanleiding tot deze wetswijziging was het navolgende. Muntpapier was in Curaçao nimmer in omloop gebracht omdat de Curaçaosche bank tot dusver biljetten van kleine coupure (van f 2.50 en f 1.—) had geëmitteerd.

In het vigeerend reglement voor deze instelling was aangaande

hare biljetten bepaald dat deze als betaalmiddel in de openbare kassen van het gebiedsdeel worden toegelaten. Daar zoowel de Nederlandsche als de vreemde getarifieerde gouden munten in den omloop zelden of nooit voorkwamen, was de bevolking voor aanbod van gereede betaling gevolgd door consignatie als anderszins, aangewezen op de Nederlandsche grove zilveren munten, welke echter mede tengevolge van den toenemenden bloei van het gewest niet steeds in voldoende hoeveelheid beschikbaar waren. Het kwam daarom wenschelijk voor aan de biljetten van de Curaçaosche bank welke ruimschoots gedekt waren en daarenboven de garantie van het land hadden, de hoedanigheid van wettig betaalmiddel toe te kennen.

In het reglement van de bank werd een voorschrift opgenomen om boven allen twijfel te stellen dat zij verplicht blijft haar biljetten bij haar hoofdkantoor en haar agentschappen te verwisselen tegen standaardmunt en in daartoe leidende omstandigheden ook tegen gouden standaardmunt.

In verband met de uitzetting van de circulatie werd het reservefonds tegelijkertijd opgevoerd van f 150.000.— tot f 300.000.—.

Ten slotte dient nog vermeld te worden dat de Staatscommissie voor het Muntwezen bij haar in Maart 1926 aan de Koningin uitgebracht advies zich niet heeft bezig gehouden met den toestand van het muntwezen in Curaçao, doch alleen heeft geconstateerd dat het financieuzen in dit gebiedsdeel in een ongewenschten toestand was gekomen.

Bronnen:

Verslagen van Bestuur en Staat, vroeger genaamd Curaçaosche
Verslagen van 1916 t/m. 1936.
Handelingen van den Kolonialen Raad.
De West-Indische Gids.